

Lisäys Rakennuskanta 2021 (liite 2) asiakirjaan

Saijonmaa arkkitehtuuri

Varpalan ranta-asemakaavan ehdotusvaiheen lausunnoissa Etelä-Savon ELY-keskus ja Savonlinnan museo edellyttivät kunnollisia valokuvia Saijonmaiden suunnittelemapäätösten rakennuskannasta. Edelleen edellytettiin neuvottelua Savonlinnan museon kanssa ja selvitystä rakennusten tämänhetkisestä käytöstä.

Neuvottelu Savonlinnan museon kanssa pidettiin 2.9.2021 ja samassa yhteydessä tehtiin maastokatselmus, kohteena Arkkitehtitoimisto Eija ja Olli Saijonmaan suunnittelemapäätösten päärakennus, sisäharjoittelurakennus, autotalli- ja huoltorakennus, opettajien asunnot, sauna ja johtajan asunto. Rakennuksista otettiin sitten yli 90 uutta valokuvaa, joista 22 on otettu tähän lisäykseen.

Museo ja ELY-keskus ovat pitäneet oman neuvottelun, kaavoittajan kanssa pidettiin Teams kokous aiheesta 23.9.2021 ja ELYn maankäyttöryhmä teki oman ehdotuksensa kokouksessa 27.9.2021. Korjattu kaavaehdotus (28.9.2021) sisältää Saijonmaa lisäykset.

Saijonmaat

Arkkitehtuurimuseon arkkitehtirekisterin mukaan Olli Saijonmaa (28.11.1908, Mikkeli – 06.07.1999, Helsinki) kirjoitti ylioppilaaksi Mikkelin lyseosta vuonna 1927. Arkkitehdiksi hän valmistui vuonna 1935 Teknillisestä korkeakoulusta. Hän työskenteli vuosina 1935-1941 Rakennushallituksen pääjohtaja Väinö Vähäkallion arkkitehtitoimistossa. Sota-aikana hän toimi sotataiteilijana eli TK-piirtäjänä. Sodan jälkeen Saijonmaa teki töitä Rakennushallituksessa ja oman toimistonsa hän perusti vuonna 1946. Saijonmaa toimistossa työskenteli myös hänen vaimonsa arkkitehti Eija Saijonmaa, jonka kanssa hän avioitui vuonna 1948. Vuonna 1951 pariskunta perusti yhteisen toimiston, joka suunnitteli aktiivisesti rakennuksia muun muassa kotikaupunkiinsa Helsinkiin.

Eija Saijonmaa o.s. Äyhö (17.01.1923, Salo – 16.08.2014) kirjoitti ylioppilaaksi Salon yhteislyseosta sotavuonna 1942. Eija Saijonmaa valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1950. Saijonmaan ura painottui yhteistyöhön arkkitehtipuolison kanssa.

Saijonmaat suunnittelivat Helsingin lisäksi asuinrakennuksia muun muassa Hämeenlinnaan. Pariskunta tunnetaan myös kirkkojen, koulu- ja liikerakennusten sekä vanhainkotien suunnittelijoina. Julkisissa rakennuksissa, kuten Tikkurilan keskustassa sijaitsevassa Vantaan kaupungintalossa (1957) ja Pitäjänmäen kirkossa (1958-1959) Saijonmaat käyttivät usein painopisteenä laajoja aukottomia tiilipintoja ja epäsymmetriaa. Arkkitehtuurimuseo sai lahjoituksena vuonna 1994 Olli ja Eija Saijonmaan piirustuskokoelman, jota täydennettiin vuonna 1999. Kokoelma käsittää pääasiassa originaalipiirustuksia ja kilpailuehdotusten kopioita.

Saijonmaa arkkitehtuuri Varpalassa

Arkkitehtitoimisto Eija ja Olli Saijonmaan suunnittelemat, vuonna 1966 valmistuneet rakennukset sijoittuvat alueen luoteisosaan. Rakennukset ovat 1960-luvun arkkitehtuurille tyypillisiä matalia, horisontaalisia rakennuksia, joiden julkisivuissa on käytetty laudoitusta ja tiiltä (paitsi hirsisaunassa) ja päärakennuksen nauhaikkunoita.

Saijonmaiden suunnittelemat 1960-luvun rakennukset muodostavat selkeän kokonaisuuden. Metsään järven rannalle, osin rinteeseen rakennettu koulukohde. Rakennuksia yhdistää julkisivuissa käytetty valkoinen tiili, tummanruskea laudoitus, jaottomat ikkunapuitteet paikoin tuuletusikkunalla, nauhaikkunat, horisontaalisuus. Hierarkkisuus on nähtävissä rakennusten sijoittelussa, johtajan asunnon sijaitessa kauimpana opetusrakennuksista ja rakennusten varustelussa, johtajan asunnon sisältäessä esim. oman saunan, autotallin ja takan. Rakennusten sisätiloissa on säilynyt alkuperäisiä osia. Rakennukset ovat tunnistettavissa 1960-luvun tuotteiksi ja sillä tavalla omaavat rakennushistoriallista ja historiallista arvoa.

Päärakennus (A)

Tyypillinen 1960-luvun tuote: horisontaalisuus, tiili ja tummanruskea laudoitus julkisivussa, nauhaikkunat. Kattoa on korotettu ilmastointiremontin yhteydessä (80-luvulla) ja ilmeisesti kattokaltevuus muutettu. Ulko-ovia on vaihdettu, ikkunoita myös, mutta mallia säilytetty. Sisätiloissa tyypillisiä pattereita, portaita, kiintokaappeja, ikkunapenkkejä, liikuntasalin viiluovet/seinät.

Päärakennus on osittain muutettu majoituskäyttöön. Hostellityyppisiä majoitushuoneita, joilla yhteisiä tiloja. Ruokala ja liikuntasali säilyvät entisessä käytössä. Julkisivumuutoksiin ei ole tarvetta.

Kuva. Päärakennus päädystä

Kuva. Pääsisäänkäynti

Kuva. Toinen pääty

Kuva. Julkisivu

Kuva. Rannan puoleinen julkisivu

Kuva. Rannan puoli

Kuva. Sisäportaat

Kuva Liikuntasalin panelointia

Kuva. Ikkuna parvekkeelle

Opettajan asunnot

Opettajan asunnoista (3 kpl) yhteen on tehty pintaremonttia majoituskäyttöön. Muissa ovat alkuperäiset keittiöt, kaapistot ja muut pinnat sekä yksityiskohtia kuten katkaisimet. Yhteissaunassa on alkuperäiset puupaneelit ja suihkuhuoneessa muovinen seinäpaneeli. Kunkin asunnon ulko-ovessa on erilainen lasi, vanhat ovet ja ikkunat. Julkisivuissa on tiilen lisäksi vinosaumavuorausta (nurkat sahattu jiiriin).

Suunnittelijaksi on merkitty Olli Saijonmaa. Kuten myös päärakennuksen osalta (Arkkitehtuuritoimisto Eija ja Olli Saijonmaa/Olli Saijonmaa).

Kuva. Yleisnäkymä

Kuva. Yksi asunto

Kuva. Sauna päädyssä

Kuva Pihan puoli

Kuva. Piha

Kuva. Opettajienasuntolan sijoittuminen päärakennukseen nähden

Kuva. Opettajien asunnot päärakennukselta päin

Kuva. Opettajan keittiö

Kuva. Opettajien saunan suihku

Johtajan asunto

Sijaitsee hienolla paikalla rinteiden päällä. Järvinäköala edellyttää puuston raivausta. Rinnetalo; sisätiloissa takka, alakerrassa oma sauna, ulko-ovi alkuperäinen mutta ulkoa maalattu. Pihamuurissa on etupihalla ollut portti. Oma takapiha on aidattu sivuilta, betoniset vesikourut, julkisivuissa vinosaumavuoraus tiilen lisäksi. Koulutuskuntayhtymä on aikanaan saanut rakennukselle, sen huonokuntoisuuden vuoksi, purkuluvan. Rakennusta ympäröivä kasvusto on sen verran villiintynyt, että kuvaaminen osoittautui haastavaksi.

Suunnittelija Eija Saijonmaa.

Rakennus on kunnosta huolimatta tilapäisessä majoituskäytössä.

Kuva. Johtajan asunnon portti ja autotalli

Kuva. Sisäänkäynti

Rantasauna

Saunarakennus on matala, loiva harjakatto ja pitkä rakennus. Mustaksi maalatut pyöröhirret (pitkänurkka), liuskekiveä terassilla, sisällä alkuperäinen puulattia

ja avotakka. Sauna ja keittiö on uudistettu, julkisivussa tehty muutamia ikkunamuutoksia. Uusi puinen terassi ja laiturit. Sauna on käytössä.

Suunnittelija Olli Saijonmaa.

Kuva. Liuskekiviterassi

Kuva. Pitkänurkka

Sisäharjoittelurakennus (B) ja Autotalli- ja huoltorakennus (C)

Valkoinen tiili ja tummanruskea laudoitus julkisivuissa, nauhaikkunoita, jakamattomat ikkunapuitteet. Entiset puuikkunat ja ulko-ovia. Sisätiloissa tehty muutoksia.

Lisäkuvia ei ole otettu. Rakennukset ovat vaihtelevassa varastokäytössä. Rakennuksiin sisältyy teknisiä tiloja kuten varavoimana toimiva öljylämmitys. Alueelta on poistettu polttoainesäiliö ja joitain katoksia.

Rakennusten B ja C suunnittelija on Eija Saijonmaa.

28.9.2021

Suunnittelu-Aula Tmi (kuvat Jaanus Tali)